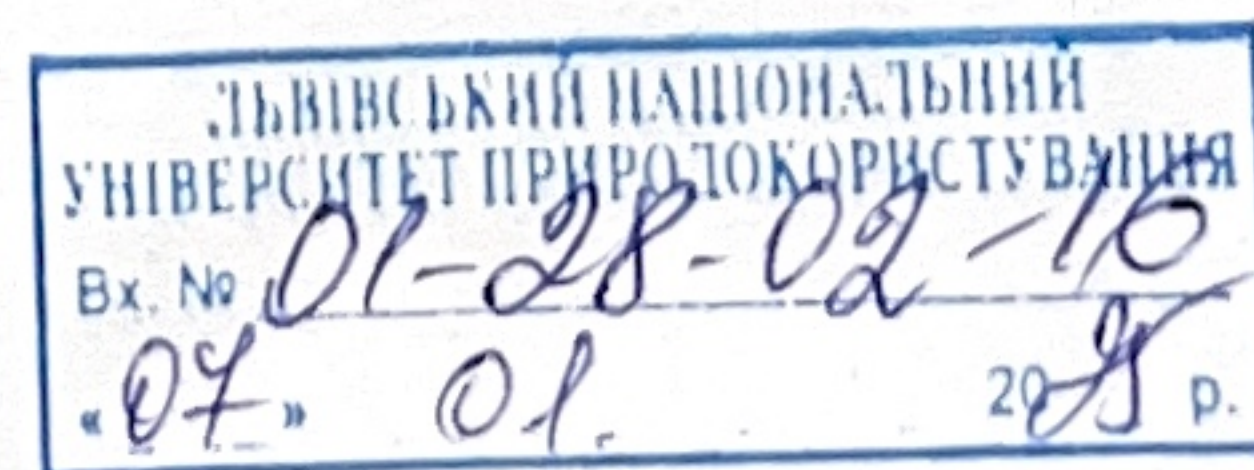

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу
ЯВНОЇ ІРИНИ ВІТАЛІЇВНИ
«ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ
ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
ПІДПРИЄМСТВ», що подана на здобуття наукового ступеня доктора
філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за
спеціальністю 051 «Економіка»

Актуальність теми дисертаційного дослідження та її зв'язок із
планами науково-дослідної роботи Львівського національного
університету природокористування.

Сучасні реалії, зокрема виклики, пов'язані з повномасштабною війною, значно ускладнили процес реалізації фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств. Воєнні дії суттєво дестабілізують аграрний сектор, руйнуючи інфраструктуру, обмежуючи доступ до ресурсів, в першу чергу фінансових та створюючи нові виклики для сільськогосподарських підприємств. За таких обставин сільськогосподарські товаровиробники стикаються з необхідністю адаптуватися до нових реалій, забезпечуючи продовольчу безпеку країни, підтримуючи економіку та соціальну стабільність. В сучасних умовах фінансові ресурси займають ключову роль серед усіх інших видів ресурсів, оскільки вони забезпечують залучення інших видів ресурсів у процес господарської діяльності підприємств. Обсяг фінансових ресурсів і джерела їх формування становлять основу для гармонійної взаємодії елементів ресурсної системи підприємства, а фінансовий потенціал визначає стратегічні можливості для його економічного росту. Саме тому, дослідження, спрямоване на розробку ефективних механізмів, які дозволять сільськогосподарським підприємствам не лише вижити у складних умовах, а й розвиватись, оптимізуючи виробничі процеси, зміцнюючи фінансову стійкість та адаптуючись до нових ринкових реалій відповідає вимогам сьогодення, що підкреслює актуальність теми дисертації Явної І.В.

Актуальність і значимість дисертаційної роботи І.В. Явної визначається також тим, що вона виконана в рамках науково-дослідних робіт Львівського національного університету природокористування: «Організаційно-економічний механізм забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки та села» (номер державної реєстрації 0116U003176) у 2016–2020 роках та «Механізми забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектора економіки та сільських територій» (номер державної реєстрації 0121U108898) на 2021–2025 роки. Вклад дисертантки полягає у розробці теоретичних і методичних положень реалізації фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств, обґрунтуванні механізму, заходів та інструментів реалізації фінансового потенціалу, а також розробці рекомендацій щодо підвищення ефективності фінансового управління, оптимізації фінансових ресурсів.

Загальна оцінка змісту роботи.

Представлене дисертаційне дослідження є спробою інтеграції, адаптації та переосмислення наявних наукових підходів до організаційно-економічних засад реалізації фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств. Ретельний аналіз дисертації свідчить, що автором проведено ґрунтовне дослідження теоретичних і методичних основ розв'язання проблем реалізації фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств, а також запропоновано практичні напрями їх втілення.

Дисертація написана грамотною науковою мовою, логічно структурована, матеріал викладається послідовно і зрозуміло. Логіка структури дисертаційної роботи визначається її метою та послідовністю виконання завдань. Одержані в ході дослідження результати мають відповідний рівень наукової новизни і в цілому формують достатній рівень наукової новизни даної дисертаційної роботи.

Запропоновані автором рекомендації пройшли виробничу апробацію, що підтверджується відповідними документами, зокрема довідками про впровадження результатів дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна.

Поставлені та вирішені у дисертаційній роботі завдання за своїм переліком і змістом є цілком достатніми для досягнення мети дослідження. Проведений аналіз свідчить про змістовний і комплексний підхід автора до виконання цих завдань, які логічно впорядковані відповідно до основної мети роботи. Наукові положення, що формують новизну дисертації, а також висновки і рекомендації, базуються на ґрунтовних дослідженнях, що включають аналіз наукових праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, опрацювання значного обсягу статистичних даних, а також результати власних наукових досліджень автора. Це забезпечує високий рівень обґрунтованості отриманих результатів.

Задля розв'язання поставлених в дисертаційній роботі завдань використано загальнонаукових та спеціальних методів економічних досліджень, зокрема: морфологічний аналіз – для побудови структури понятійного апарату; аналіз та синтез – для дослідження теоретичних основ організаційно-економічного механізму реалізації фінансового потенціалу; абстрактно-логічний – для теоретичних узагальнень та формування висновків; монографічний – для детального вивчення тенденції розвитку сільськогосподарського виробництва, формування та використання фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств; графічний – для наочного відображення результатів дослідження; зображення динаміки показників; узагальнення – для формалізації теоретичних підходів щодо формування організаційно-економічного механізму реалізації фінансового потенціалу; економічна діагностика та дискримінантний аналіз – для комплексного оцінювання архітекtonіки фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств; парної кореляції – для оцінки наявності мультиколінеарності досліджуваних показників; матричного аналізу – для

розробки альтернативних варіантів стратегії формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств; SWOT-аналізу – для оцінки сильних і слабких сторін, а також можливостей і загроз, що впливають на фінансовий потенціал сільськогосподарських підприємств; експертних оцінок – для збору інформації безпосередньо від представників сільськогосподарських підприємств, експертів; кореляційно-регресійний аналіз – для визначення кількісної оцінки зв'язку між показниками ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств та їх фінансовими ресурсами.

Дисертанткою вдосконалено понятійний апарат у частині уточнення сутності понять «фінансовий потенціал», а також теоретико-методичний підхід до оцінювання фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств. Також удосконалено методичні засади розробки фінансової стратегії розвитку фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Слід відмітити пропозиції щодо вдосконалення методичного підходу до процесу формування фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств. Обґрунтованими є теоретико-прикладні засади управління активами сільськогосподарських підприємств, науково-теоретичні підходи до ідентифікації взаємозв'язку між внутрішніми та зовнішніми чинників впливу на фінансовий потенціал, а також методичний підхід до процесу формування фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств на засадах регулятивного впливу держави.

Особливо слід зауважити, що дисертанткою вдосконалено теоретико-методичний підхід до оцінювання фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств, в основу якого покладено використання інтегрального показника, який дає змогу об'єднати окремі фінансові показники в один загальний та сформулювати його з врахуванням вагових коефіцієнтів ключових фінансових показників, визначених з застосуванням методу експертних оцінок.

Зазначені моменти належним чином обґрунтовані в ході дослідження і мають належне теоретичне значення і практичну цінність.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Теоретичне значення результатів полягає в обґрунтуванні рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності реалізації фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств, оптимізації їх фінансових стратегій і впровадження інструментів стратегічного планування.

Практичне значення дисертації полягає у можливості використання теоретико-методичних і прикладних результатів дослідження проблеми реалізації фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств у практиці господарювання зазначених підприємств з метою підвищення ефективності її здійснення. Практична цінність одержаних результатів підтверджується відповідними документами про врахування цих результатів Департаментом агропромислового розвитку Львівської обласної військової (державної) адміністрації, товариством з обмеженою відповідальністю «Волиця», товариством з обмеженою відповідальністю «ВАМ АГРО», а також

у освітньому процесі Львівського національного університету природокористування.

Повнота апробації результатів дослідження

Результати досліджень опубліковано у 9 наукових праць, а саме 5 статей у наукових фахових виданнях, 4 публікації у матеріалах науково-практичних конференцій та форумів. Загальний обсяг публікацій становить 3,94 друк. арк., з них особисто дисертанту належить 2,89 друк. арк. Таким чином, рівень апробації та публікації одержаних результатів дослідження є достатнім.

Дотримання принципів академічної доброчесності

Аналіз дисертаційної роботи та наукових публікацій Явної І.В., в яких висвітлені основні наукові результати дисертації, дає підстави стверджувати про відсутність порушень академічної доброчесності. Дисертація містить посилання на відповідні джерела інформації за кожним випадком їх використання, надає достовірну об'єктивну інформацію про результати власної наукової діяльності.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційного дослідження.

Поряд із загальною позитивною оцінкою викладених в дисертації наукових положень, висновків та рекомендацій, слід відзначити певні дискусійні положення та зауваження, що полягають у такому:

1. Методичний підхід щодо оцінки фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств доцільно було б доповнити більш докладним розглядом питань обґрунтування складу показників оцінки фінансового стану як одного з ключових компонентів запропонованого підходу.

2. В аналітичній частині роботи (зокрема, у пп. 2.2) потребує чіткішого розмежування дія чинників зовнішнього та внутрішнього походження на формування фінансового потенціалу підприємства за рахунок різних джерел фінансування.

3. Для аналізування фінансового стану, як основи оцінки ефективності використання фінансового потенціалу безпосередньо на мікрорівні було обрано 9 сільськогосподарських підприємств Львівської області. Здобувачеві доцільно було обґрунтувати методику здійснення такої вибірки, підтвердити її репрезентативність.

4. У дисертаційній роботі представлено досить цікаві положення щодо оцінювання фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств з використанням інтегрального показника. Проте слід відзначити, що питання кретиріальності елементів даного показника потребує додаткового обґрунтування.

5. Напрацювання здобувачки, викладені у підрозділі 3.2 дисертації, щодо ефективності використання «мертвого» капіталу потребують додаткової аргументації, а також пояснення їх ув'язки з отриманими результатами аналізу, викладеними у розділі 2 дисертації.

Однак, вищенаведені зауваження та недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи та не знижують її наукову і практичну цінність.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Явної І.В. на тему «Організаційно-економічний механізм реалізації фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств» відзначається чіткою логічною структурою, яка повністю відповідає заявленій меті, темі та завданням наукового дослідження. Розділи роботи тісно взаємопов'язані, їх послідовність є логічною та обґрунтованою. Усі наукові результати, отримані в ході дослідження, оприлюднені у наукових публікаціях, а проведена апробація свідчить про їх достатній рівень обґрунтованості та практичної значущості.

За змістом та оформленням дисертація І.В. Явної відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року зі змінами і доповненнями, а її автор – Явна Ірина Віталіївна - заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент:

кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту
ім. проф. Є.В. Храпливого
Львівського національного
університету природокористування

 Андрій ВЕРЗУН

